

INTRODUCCIÓ

El Montgrí és una de les nostres obsessions. Ben segur que sí. Ens correspon com a Museu, Centre d'Estudis i Arxiu del Montgrí i del Baix Ter, però encara hi ha més motius: el Montgrí, tot el massís, amb les Medes forma un conjunt únic a Catalunya. Retinguem aquestes simples dades: en plena Costa Brava, un territori encara ben conservat —i amb racons verges— d'un perímetre d'uns 30 km., uns 10 dels quals són de costa rocallosa verge amb petites cales, més un grup d'illes i illots, les Medes, que a una milla escassa de la costa formen un continu geològic i paisatgístic amb el massís de gran interès biològic. Territori ric en història; riquesa evident en aquest extraordinari castell que el corona integrat en la geologia del paisatge, però sovint ignorada, al Palau o als múltiples caus del Montgrí.

Per això, cal preservar aquest espai, i el patrimoni natural i cultural que enclou, i cal estudiar-lo. Preservar-lo de les agressions més directes i organitzades, les més visibles de les quals són les pedreres i les urbanitzacions. Preservar-lo del campí qui pugui que de mica en mica el degrada, i de l'abandó, originat sovint per la ignorància.

Després de dedicar, durant l'any 87, un cicle de conferències a la necessària conservació del medi natural del Montgrí, d'inaugurar la secció de ciències naturals del Museu del Montgrí i del Baix Ter i de publicar el número 6 dels *Papers del Montgrí* —dedicat al medi natural— ens va semblar que havíem de reblar el clau de la informació sobre l'interès de protegir el Montgrí també des del punt de vista del patrimoni històric i arqueològic. Amb aquest motiu, i esperançats per la perspectiva de la restauració del Castell del Montgrí, que avui ja és una realitat, vam organitzar un cicle de conferències, part del contingut de les quals recollim avui en aquest número de *Papers del Montgrí*. Així, el 5 de novembre de 1987, Joan Surroca i Francesc Batlle ens varen parlar sobre *El Castell del Montgrí*; Narcís Soler ho va fer sobre *Els jaciments arqueològics del Montgrí*, el 14 de gener de 1988; Josep Vert, el 14 d'abril de 1988, sobre *Pirateria i masos fortificats del Montgrí i del Baix Ter*; i Joan Badia, el 12 de maig de 1988, sobre *Les ermites del Montgrí*.

Hem conservat per a aquest número de *Papers del Montgrí* el títol genèric del cicle de conferències, «El patrimoni històric del Montgrí», perquè el panorama que s'hi ofereix és prou eloqüent de l'interès històric i arqueològic del massís del Montgrí. Amb tot, cal que siguem ben conscients, i així ho posen de manifest els autors, que en aquest *Papers del Montgrí* més que conclusions definitives trobarem un estat de la qüestió i una invitació a continuar la investigació, que, ai las, necessita més recursos.

Els buits són molts, i també a la seva manera, com a possibilitat d'enriquir el nostre coneixement de la història, són un factor a tenir en compte en la necessària protecció del Montgrí. No és aquest el lloc adequat per parlar-ne, però permeteu que n'assenyalem almenys dos de ben diferents. És prou conegut, per exemple, l'interès de les troballes del Paleolític al Montgrí, on s'ha investigat a fons el jaciment del Cau del Duc; però és clar que l'arqueologia no ha dit, ni de molt, l'última paraula sobre el Montgrí, on abunden les troballes d'edats més properes fins a les restes romanes, essencials per al coneixement dels orígens de la nostra histò-

ria. En un altre camp, però de gran interès per conèixer la història més recent dels pobles del Montgrí i els canvis de l'edat moderna i contemporània, no hem d'oblidar que, si la riquesa econòmica d'aquests pobles ha vingut de la conquesta progressiva de la plana al·luvial i, molt més recentment, de l'ocupació turística de la costa, durant segles, a la muntanya, al massís del Montgrí, als aspres i a les sorres que enclou, s'ha desenvolupat bona part de l'activitat agrícola i ramadera d'aquests pobles que han crescut al seu recer, de l'Escala a Torroella; camins, carrerades, marges, barraques, masos, alguns olivars i vinyes dispersos, restes de conreus avui abandonats —ametllers, garrofers,...— que encara marquen el nostre paisatge en són uns bons testimonis i s'han de conservar i estudiar, junt amb l'abundant documentació dels arxius.